

Udskriftsdato: 23. december 2025

2009/1 BTL 121 (Gældende)

**Betænkning over Forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. og lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser)
(Filialer af internationale skoler og krav til antal elever på klassetrin m.v.)**

Ministerium: Folketinget

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. og lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseksamen (hf-kurser)

(Filialer af internationale skoler og krav til antal elever på klassetrin m.v.)

[af undervisningsministeren (Bertel Haarder)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 9 ændringsforslag til lovforslaget. Undervisningsministeren har stillet ændringsforslag nr. 2-4 og 7. Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1 om deling af lovforslaget og ændringsforslag nr. 5, 6, 8 og 9.

2. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 29. januar 2010 og var til 1. behandling den 11. februar 2010. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Uddannelsesudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og undervisningsministeren sendte den 14. januar 2010 dette udkast til udvalget, jf. UDU alm. del – bilag 101. Den 4. februar 2010 sendte undervisningsministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har i forbindelse med udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse fra Dansk Friskoleforening og Danmarks Privatskoleforening.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 1 spørgsmål til undervisningsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Udvalget indstiller ændringsforslag nr. 1 om deling af lovforslaget til *vedtagelse*.

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af DF) indstiller det under A og det under B nævnte lovforslag til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (DF) indstiller det under A nævnte lovforslag til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag. Mindretallet indstiller det under B nævnte lovforslag til *forkastelse* ved 3. behandling.

Dansk Folkeparti har stillet ændringsforslag om at dele lovforslaget i to dele, idet Dansk Folkeparti ikke kan støtte den del af lovforslaget, der vedrører mulighed for filialer af internationale skoler. Dansk Folkeparti bryder sig ikke om, at der bliver særregler på området, blot fordi der er tale om internationale skoler. Dansk Folkeparti finder den nuværende lovgivning udmærket og konstaterer, at man i dag efter de gældende regler kan oprette internationale skoler i Danmark.

Dansk Folkeparti var ved 1. behandling bekymret for konsekvenserne af de nye klassetrinskrav for de frie grundskoler. Men idet undervisningsministeren – efter samtale med foreningerne på de frie grundskolers område – er kommet frem til et ændringsforslag vedrørende klassetrinskravene, kan Dansk Folkeparti støtte denne del af lovforslaget. Det har været særlig vigtigt for Dansk Folkeparti at sikre friskoler i yderområderne, og Dansk Folkeparti mener, at der med ændringsforslaget tages hensyn til oprettelse og fastholdelse af frie grundskoler i yderområderne. Dansk Folkeparti har endvidere noteret sig, at de få skoler, der ikke på nuværende tidspunkt opfylder de klassetrinskrav, som vedtages med dette lovforslag, får 2 år til at leve op til de pågældende klassetrinskrav. Dansk Folkeparti er endvidere glad for, at ministeren har lyttet til Dansk Folkepartis bekymring.

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* (DF), tiltrådt af et *flertal* (det øvrige udvalg):

a

Ændringsforslag om deling af lovforslaget

1) Lovforslaget deles i to lovforslag med følgende titler og indhold: **A.** »Forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler og lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser). (Krav til antal elever på klassetrin m.v.)« omfattende § 1, nr. 1, 2 og 5, § 2, nr. 1, 3 og 4, og § 3, stk. 1 og 2. **B.** »Forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler og lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser). (Filialer af internationale skoler)« omfattende § 1, nr. 3 og 4, § 2, nr. 2 og 4, og § 3, stk. 2 og 3.

[Forslag om deling af lovforslaget]

b

Ændringsforslag til det under A nævnte forslag

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 1

2) *Nr. 1* affattes således:

»1. § 2, *stk. 1* og 2, affattes således:

»En fri grundskole skal, jf. dog § 41, den 5. september i skoleåret med de begrænsninger, der følger af *stk. 2*, have mindst

- 1) ni elever i alt på børnehaveklassetrin og 1. og 2. klassetrin,
- 2) seks elever i alt på 3. og 4. klassetrin og
- 3) ni elever i alt på 5.-7. klassetrin.

Stk. 2. En nyoprettet skole skal opfylde kravet i *stk. 1*, nr. 1, senest i skolens tredje skoleår, kravet i *stk. 1*, nr. 2, senest i skolens femte skoleår og kravet i *stk. 1*, nr. 3, senest i skolens ottende skoleår.««

[Ændrede krav til antal elever i klassetrinsgrupper]

3) Nr. 2 affattes således:

»2. I § 2 indsættes som *stk. 5*:

»*Stk. 5.* Kravene i stk. 1 og 2 gælder ikke for

- 1) de tyske mindretalsskoler,
- 2) skoler, der i hele skoleåret 2009-10 var undtaget fra klassetrinskravet i den dagældende lovs § 2, stk. 1,
- 3) skoler, der er omfattet af § 19, stk. 1, 6. pkt.,
- 4) skoler med kostafdeling, der i hele skoleåret 2009-10 opfyldte § 19, stk. 1, 3. pkt., og
- 5) skoler, der er udspaltet af en privat gymnasieskole, som er overgået til at være en selvejende institution inden for den offentlige forvaltning, jf. lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.««

[Korrektion af relevant skoleår i nr. 2 og undtagelse for skoler med kostafdeling i et nyt nr. 4]

4) Nr. 5 affattes således:

»5. I § 24 a indsættes som *stk. 2* og *3*:

»*Stk. 2.* Et påbud om at overholde kravene i § 2, stk. 1 og 2, gives med frist til den førstkommende 5. september. For skoler, der i de fem forudgående skoleår pr. 5. september mindst har haft et antal elever på klassetrin svarende til de i § 2, stk. 1 og 2, nævnte, gives fristen dog til den næstkommende 5. september, såfremt antallet af elever, skolen mangler for at opfylde kravene, er blevet mindre den førstkommende 5. september.

Stk. 3. Opfylder skolen ikke et påbud efter stk. 2, er skolen med virkning fra det følgende skoleår ikke længere en fri grundskole efter denne lov. Eventuel fortsat undervisning på skolen af børn i den undervisningspligtige alder vil herefter være omfattet af kapitel 8.««

[Forlængelse af påbudsfrist for visse skoler og opsplitning i to stykker]

Af et *mindretal* (DF), tiltrådt af et *flertal* (det øvrige udvalg):

Til § 2

5) Nr. 4 affattes således:

»4. I § 17 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Elever, der undervises i bygninger tilhørende en statslig institution, jf. § 2, stk. 3, indgår ikke i opgørelsen af antal elever efter stk. 1, nr. 1.««

[Konsekvens af lov nr. 1409 af 27. december 2008 og af delingen af lovforslaget]

Til § 3

6) Stk. 2 affattes således:

»*Stk. 2.* § 2, nr. 1, 3 og 4, træder i kraft den 1. april 2010.«

[Konsekvensændring som følge af ændringsforslag om deling af lovforslaget]

Af *undervisningsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

7) Som stk. 3 indsættes:

»*Stk. 3.* Skoler, der er i virksomhed i skoleåret 2009-10, og som den 5. september 2010 ikke opfylder kravene i § 2, stk. 1 og 2, i lov om friskoler og private grundskoler m.v. som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, gives frist til at overholde disse krav til den 5. september 2012 uanset bestemmelsen i § 24 a, stk. 2, 1. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler m.v. som affattet ved denne lovs § 1, nr. 5.«

[Overgangsordning for eksisterende skoler]

Af et *mindretal* (DF), tiltrådt af et *flertal* (det øvrige udvalg):

c

Ændringsforslag til det under B nævnte forslag

Til § 2

8) Nr. 4 affattes således:

»4. I § 17 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Elever, der undervises i filialer, jf. § 2, stk. 2, 2. pkt., indgår ikke i opgørelsen af antal elever efter stk. 1, nr. 1.««

[Konsekvens af lov nr. 1409 af 27. december 2008 og af delingen af lovforslaget]

Til § 3

9) *Stk. 2* affattes således:

»*Stk. 2.* § 1, nr. 3 og 4, og § 2 træder i kraft den 1. april 2010.«

[Forenklet formulering]

Bemærkninger

Til nr. 1

Dansk Folkeparti foreslår at opdele lovforslaget i to.

Den ene del (A) består af forslaget om krav til antal elever på klassetrin og forslaget om mulighed for undervisning i en statslig institutions bygninger.

Den anden del (B) består af forslaget om muligheder for filialer af internationale skoler.

Ændringsforslag nr. 5, 6, 8 og 9 er konsekvensændringer som følge af ændringsforslaget om deling af lovforslaget.

Til nr. 2

Det foreslås, at klassetrinsgruppen i stk. 1, nr. 2, ændres fra at omfatte 3.-5. klassetrin til at omfatte 3. og 4. klassetrin, og at der i denne klassetrinsgruppe skal være mindst seks elever. Det foreslås, at klassetrinsgruppen i stk. 1, nr. 3, ændres fra at omfatte 6. og 7. klassetrin til at omfatte 5.-7. klassetrin, og at der i denne klassetrinsgruppe skal være mindst ni elever. Som konsekvens heraf ændres kravene i stk. 2 for nyoprettede skoler til, at de i skolens femte skoleår har mindst seks elever i alt på 3. og 4. klassetrin.

Til nr. 3

Med ændringsforslaget foreslås, at frie grundskoler, der i hele skoleåret 2009-10 i stedet for i skoleåret 2008-09 er undtaget fra de gældende klassetrinskrav, fremover er undtaget fra de foreslåede nye klassetrinskrav. Ændringen til skoleåret 2009-10 er begrundet i, at dette er det senest afsluttede skoleår ved lovens ikrafttræden. Desuden foreslås, at frie grundskoler med kostafdeling, der er tilskudsberettigede i skoleåret 2009-10, er undtaget fra klassetrinskravene. Følgende bemærkninger træder derfor i stedet for lovforslagets enkelte bemærkninger til § 1, nr. 2:

»Der foreslås i § 2, stk. 5, at følgende skoler undtages fra klassetrinskravene i stk. 1 og 2:

- 1) De tyske mindretalsskoler.
- 2) Skoler, der i skoleåret 2009-10 er undtaget fra klassetrinskravet i den dagældende lovs § 2, stk. 1, jf. lovebekendtgørelse nr. 705 af 3. juli 2009. Det er følgende skoler: Baptisternes skoler, Brenderup og Omegns Realskole, Byens Skole, Børneskolen ved Familiehøjskolen Skærgården, Den Alternative

Skole, Det Kongelige Teaters Balletskole i Odense, Frederiksberg Privatskole, Guldbæk Friskole, Ringe Kost- og Realskole, Stenhus Kostskole, Vinderup Realskole og Ålestrup Realskole.

- 3) Skoler, der i overensstemmelse med friskolelovens § 19, stk. 1, 6. pkt., har kunnet få dispensation fra kravet om pr. 5. september at have mindst 32 elever i alt i børnehaveklasse og på 1.-7. klassetrin. Det er følgende skoler, der var i virksomhed i skoleåret 1976-77, og som er eller efter 1967 har været beliggende i landzone eller et hertil tilsvarende område: Bjergby Friskole, Bonnet Friskole, Bøgballe Friskole, Bøvling Friskole, Drustrup Friskole, Egebjerg Friskole, Egense Friskole, Fjaltring Friskole, Fårevejle Fri- og Efterskole, Galten Friskole, Guldbæk Friskole, Haubro-Søttrup Friskole, Havregården Lille-Kost- og Dagskole, Hedegaard Friskole, Hestkær Friskole, Hundborg Friskole, Højbo Friskole, Høve Friskole, Jerslev-Østervrå Friskole, Kassebølle Friskole, Klim Friskole, Lille Egede Friskole, Nordskovens Friskole, Oure Friskole, Refs Vindinge Friskole, Rudme Friskole, Rødding Friskole (Spøttrup), Skallerup Friskole, Skanderup Friskole, Skovby Friskole, Skørbæk-Ejdrup Friskole, Thorsted Friskole, Trunderup Friskole, Vedsted Friskole, Vestbirk Friskole, Vilsted Friskole, Vindblæs Friskole og Øster Jølby Friskole.
- 4) Skoler med kostafdelinger, der i skoleåret 2009-10 opfyldte friskolelovens tilskudsbetingelse i § 19, stk. 1, 3. pkt., om at have sammenlagt mindst 32 elever i alt i børnehaveklasse og på 1.-9. klassetrin. Det er følgende skoler: Bogø Kostskole, Dannevirkeskolen, Esrom Kost- og friskole, Friskolen i Starreklinte, Havregården Lille-Kost- og Dagskole, HAY Skolen, Krumsø Fri- og Kostskole, Ryomgaard Realskole, Sejergaardsskolen og Skolen på Slotsvænget.

Følgende frie grundskoler med kostafdelinger vil være undtaget fra klassetrinskravene efter både nr. 2 og nr. 4: Ringe Kost- og Realskole og Stenhus Kostskole.

Det følger desuden af lovens § 41, at grundskoleafdelinger ved private gymnasieskoler er undtaget fra klassetrinskravene. Følgende frie grundskoler med kostafdelinger vil være undtaget fra klassetrinskravene efter både § 41 og nr. 4: Bagsværd Kostskole og Gymnasium, Herlufsholm Skole og Gods, Rønde Gymnasium, Studenterkurset og Kostskolen i Sønderjylland.

- 5) Skoler, der udspaltes af en privat gymnasieskole, som er overgået til at være en selvejende institution inden for den offentlige forvaltning, jf. lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v.«

Til nr. 4

Det foreslås, at for de skoler, der i de fem forudgående skoleår i træk pr. 5. september har overholdt klassetrinskravene, gives fristen til at opfylde klassetrinskravene i § 2, stk. 1 og 2, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 1, til den næstkommende 5. september, såfremt antallet af elever, skolen mangler for at opfylde klassetrinskravene, er blevet mindre den 5. september i påbudsperioden. Følgende bemærkninger træder derfor i stedet for lovforslagets enkelte bemærkninger til § 1, nr. 5:

»Det foreslås i stk. 2, at et påbud om at overholde klassetrinskravene gives med frist til den førstkomende 5. september. Det foreslås dog i stk. 2, 2. pkt., at for skoler, der i de fem forudgående skoleår pr. 5. september har haft et antal elever på klassetrin svarende til de i § 2, stk. 1 og 2, nævnte, gives fristen til den næstkommende 5. september, såfremt antallet af elever, skolen mangler for at opfylde kravene, er blevet mindre den 5. september i påbudsperioden. De fem forudgående skoleår, jf. stk. 2, 2. pkt., omfatter også skoleår før lovens ikrafttræden, men der skal være tale om fem sammenhængende skoleår. Antallet af elever, som skolen mangler for at opfylde kravene, er blevet mindre, hvis summen af skolens manglende elever i de tre klassetrinsgrupper er blevet mindre. Det vil sige, at antallet af elever i klassetrinsgrupperne kan gå op og ned inden for de krævede elevtal (9-6-9), blot elevtallet samlet set er gået op.«

I stk. 3 foreslås, at såfremt en skole ikke ved fristens udløb opfylder påbuddet, er skolen med virkning fra det følgende skoleår ikke længere en fri grundskole efter friskoleloven. Dette gælder også for skoler, der ikke modtager tilskud efter loven. De frie grundskoler, der modtager statstilskud, ophører senest

med at modtage tilskud efter loven ved udgangen af skoleåret. Af hensyn til elevernes skolegang og ud fra et proportionalitetshensyn foreslås, at en overgang til ikke længere at være en fri grundskole efter friskoleloven ikke skal ske i skoleåret, men senest ved udgangen af skoleåret. Skolen kan ikke fortsætte som en fri grundskole efter friskoleloven, selv om den på et tidspunkt, der ligger mellem fristens udløb og skoleårets afslutning, lever op til lovens klasstrinskrav.

Gives en skole eksempelvis et påbud i efteråret 2011 om at overholde klasstrinskravene pr. 5. september 2012, og opfyldes dette ikke, vil skolen senest i juli 2013 ophøre med at være en fri grundskole efter friskoleloven. Har skolen dog overholdt klasstrinskravene pr. 5. september i skoleårene 2006-07, 2007-08, 2008-09, 2009-10 og 2010-11, og er summen af skolens manglende elever i de tre klasstrinsgrupper blevet mindre den 5. september 2012, får skolen en frist til at overholde klasstrinskravene til den 5. september 2013. Er kravene ikke overholdt på dette tidspunkt, vil skolen senest i juli 2014 ophøre med at være en fri grundskole efter friskoleloven. Dette gælder også for skoler, der ikke modtager statstilskud efter friskoleloven.

Fortsætter skolen sin undervisning efter dette tidspunkt, er undervisningen efter forslaget at anse som hjemmeundervisning, jf. kapitel 8. Det betyder, at kommunalbestyrelserne i elevernes hjemkommuner skal føre tilsyn med undervisningen.

Til nr. 5 og 8

De foreslåede ændringer er tekniske korrektioner. Efter § 1, nr. 11, i lov nr. 1409 af 27. december 2008 trådte i kraft den 1. januar 2009, er der kun tre stykker i § 17 i lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser). Det foreslåede nye stykke indsættes derfor som stk. 4 og ikke som stk. 5. Endvidere er ændringerne begrundet i ændringsforslag nr. 1 om deling af lovforslaget. Der skal til 3. behandling stilles yderligere ændringsforslag af teknisk karakter til § 17 i lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser).

Til nr. 6

Ændringsforslaget er en konsekvens af ændringsforslag nr. 1 om deling af lovforslaget.

Til nr. 7

Det foreslås som en overgangsbestemmelse, at de skoler, der er i virksomhed i skoleåret 2009-2010, og som den 5. september 2010 ikke opfylder klasstrinskravene, får et påbud om at overholde disse krav med frist til den 5. september 2012. I forhold til den foreslåede almindelige påbudsregel i § 24 a, stk. 2, 1. pkt., (»med frist til den førstkommande 5. september«) får disse skoler således et yderligere skoleår til at opfylde klasstrinskravene. Opfyldes påbuddet ikke, vil skolen senest i juli 2013 ophøre med at være en fri grundskole efter friskoleloven.

Til nr. 9

Der foreslås en enklere formulering af lovforslagets § 3, stk. 2. Som bestemmelsen er formuleret i lovforslaget, kan man få det indtryk, at konsekvensændringen af § 1, stk. 3, i lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser), jf. lovforslagets § 2, nr. 1, først skal træde i kraft den 1. august 2010, mens den ændring af lovens § 2, som nødvendiggør den, jf. lovforslagets § 2, nr. 3, træder i kraft den 1. april 2010. Det foreslås derfor præciseret, at alle bestemmelser i § 2 træder i kraft den 1. april 2010.

Sophie Løhde (V) Britta Schall Holberg (V) Kim Andersen (V)

Anne-Mette Winther Christiansen (V) nfmd. Troels Christensen (V) Marlene Harpsøe (DF) fmd.

Jette Plesner Dali (DF) Rasmus Jarlov (KF) Villum Christensen (LA) Christine Antorini (S)

Carsten Hansen (S) Kim Mortensen (S) Kirsten Brosbøl (S) Pernille Vigsø Bagge (SF)
Nanna Westerby (SF) Marianne Jelved (RV) Johanne Schmidt-Nielsen (EL)

Inuit Ataqatigiit, Siumut, Tjóðveldisflokkurin og Sambandsflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	3
Socialdemokratiet (S)	45	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Dansk Folkeparti (DF)	24	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	23	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	18	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	2
Enhedslisten (EL)	4		

Oversigt over bilag vedrørende L 121

Bilagsnr.	Titel
1	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af forslaget
2	Høringsnotat og høringssvar, fra undervisningsministeren
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	Henvendelse af 10/2-10 fra Dansk Friskoleforening og Danmarks Privatskoleforening
5	1. udkast til betænkning
6	Ændringsforslag fra undervisningsministeren
7	2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 121

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om deling af lovforslaget, til undervisningsministeren, og ministerens svar herpå